

Erfaringerne i Krigen 1644—45, der belærte Sehested om, at hvis Norge trygt skulde bevares for Danmark, da maatte Kongedømmet organisere Norges Forsvar langt bedre end før og derved yde Gengæld for de Skatter, det paalagde Riget, men en saadan Organisation maatte forudsætte en større Selvstændighed hos det norske Styre, og det nødvendigvis ikke alene i militær, men ogsaa i finansiell Henseende; heri ser han Ligheden mellem Sehesteds og Enevældens Tanker og Statholderskabet som Forspillet til Tiden efter 1660. Dette staar i alt Fald som højst sandsynligt rigtigt iagttaget. Uheldigt var det dog ganske sikkert for Norge, at den nationale Tanke ikke blev baaret frem af en af dets egne Mænd, men af en dansk Aristokrat, der med alt sit klare Blik og store Talent forenede Lysten til personlig at udbytte Norge paa en grovere og urenere Maade end hans Standsfæller længe havde gjort det.

J. A. F.

Skoleinspektør P. Lauridsen har udgivet første Bind af et Værk *Da Sønderjylland vaagnede, Skildringer og Breve* (1909), som man læser med største Glæde ikke blot fordi det behandler et Emne, som bevæger enhver Dansk, men fordi Forf. fortæller med en uimodstaaelig Friskhed og vækkende Djærvhed om Mænd og Forhold, som han ved sin sønderjydske Herkomst og sine grundige Studier er trængt ind i til Bunds. Forholdet mellem de meddelte Breve, der udgjøre Bogens større Halvdel, og den indledende Skildring er desuden lagt vel til Rette. I Forf.s Fremstilling træde især to Personer lyslevende frem for os, den utrættelige Haderslev-Kjøbmand P. Chr. Koch med de mylrende Ideer, med den høje Flugt, det praktiske Greb og den naturlige Svada, som kun var saa mangelfuldt skolet, og dernæst Kieler-Professoren Chr. Flor, der var Reisningens mest bevidste Kraft. Især maa Forf.s ypperlige Portræt af denne sidste fremhæves. Fra Universitetsbyen foretog Flor paa sin norske Skimmel stadige Reiser mod Nord for at paavirke og organisere, og med Tøile og Spore ledede han ogsaa sikkert og myndigt sine slesvigske Medarbejdere til de Maal og ad de Veje, som han ved sin mangesidige Indsigt og store Menneskekundskab maatte anse for de

rette. Alene som Karakterskildring har denne Bog høj Værdi, men de righoldige Breve lære os ogsaa mange interessante Personligheder at kjende, ligesom de belyse hele det Vaarbrud, der fandt Sted, den Gang i Haderslev „Dannevirke“ begyndte at udkomme. Det er ikke blot en lærerig, men en hjerte-vindende Bog.

Joh. Stp.

Assistent ved Landsarkivet i Odense William Norvin og cand. phil. Eiler Nystrøm har begyndt et litterært Foretagende, som bør hilses med megen Glæde. Med Rette gør de i Forordet opmærksom paa, hvorledes der hidtil ikke har foreligget nogen fyldestgørende Beskrivelse af de danske Herregaarde. Begyndelsen til en saadan vil de nu gøre med en Række Smaaskrifter, udarbejdede af sagkyndige, og hver for sig omhandlende en enkelt af *Fyens historiske Herregaarde*. Hidtil er udkommet Thiset's *Broholm* og L. Bobé's *Brahetrolleborg* (Odense, Milo'ske Forl., 1909). Begyndelsen kunde ikke have været bedre, ogsaa fordi det herved ses hvorledes den bedste Sagkundskab kan forenes med meget forskellig Behandlingsmaade og meget forskellig Stil. Bøgerne er nydeligt udstyrede og forsynede med gode og smukke Illustrationer.

J. A. F.

Efter at 25 år er forløbet siden Herm. Schiller skrev sin kun delvis tilfredsstillende håndbog i den romerske kejser-tids historie, har nu endelig i 1909 en af Tysklands mange fremragende forskere på dette område, A. v. Domszewski, under titlen: *Geschichte der römischen Kaiser*. 1—2. (Leipzig, 1909), givet os en tidssvarende skildring af perioden fra Cæsars mord indtil Diokletian, der i de senere år har været genstand for en taløs række af både møjsommelige og gennemgribende enkeltundersøgelser. Prof. D., der ivrig har taget del i disse undersøgelser og erhvervet sig et anset navn som forfatter til en række skarpsindige og omhyggelige og meget lærde afhandlinger, har i nærværende værk ønsket at henvende sig til en større læsekres, end han ellers er kommen i berøring med. De to statelige bind, der er tilegnet tyske læsere, henvender sig udtrykkelig til de dannedes store almenhed og må derfor ganske naturligt undvære alt videnskabeligt apparat;